

Lønarlagið

Lønarlagið er ikki eitt nationalt mál, tað er altjóða fortreyt fyri samvinnu.

Eitt er á heimsmarknaðinum at stýra kappingarfori við studningi — annað er at skerja keypiorkuna í einum landi við yvir lóg-gávuvaldið at lækka tað altjóða betingaða lønarlagið, soleiðis at tað ikki verður høvi til hjá tí landi, ein selir sínar vørur til, hjá viðkomandi at selja sínar vørur her á landi. Hugsar ein um EF, tá er fyrsta treytin fyrri annaðhvørt einum nýtiligum sáttmála ella limaskapi, at allur kilostudningur til eitt nú fiskivinnuna verður avtikið. Verður studningurin ikki tikin, so er heilt einfalt lagt upp til tollásetingar, ið mótsvara studninginum, ið latnir verða.

Verða Føroyar sum marknaður fyrri EF-vørur gjørt afturlatið land við einvisari skerjing av keypiorkuni, so skulu føroyingar ikki vænta sær sømdir í EF ella fyrri tað nakra aðra staðni.

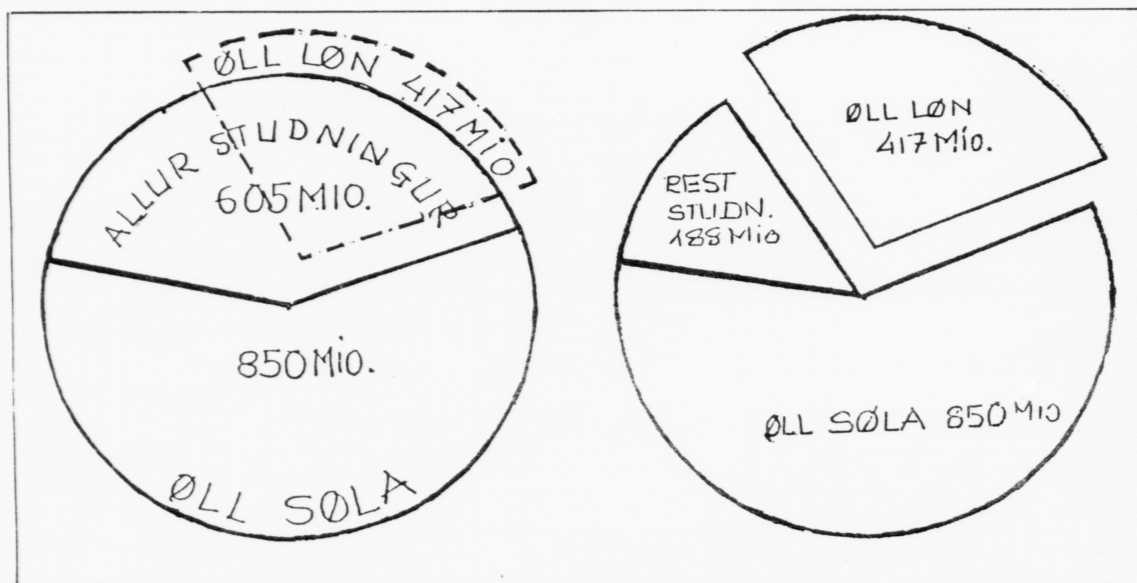
Eins og áhugi føroyinga í EF er marknaður og keypiorka — so eru Føroyar tað sama sæð frá einum EF-sjónarmiði.

Skerjing av keypiorkuni við skurði í lønarlagnum gevur okkum status sum tilafturskomið land uttan serliga áhuga hjá EF ella øðrum hugsaði handelspartnarum. Annað er so hetta syrgiliga fyrirbrigdið: «Um so øll lønin verður tikin burtur, so hevði føroyskt útflutningsvinnuliv kortini ikki gjørt lønsamt».

Tað vildi stóðugt verið neyðugt við studningi, um vit øll arbeiddu fyrri einki, so livandi galið er tað. Tann stuðlaði parturin av okkara útflutningsvinnu selir fyrri 900 milliónir og fær 600 milliónir krónur í studningi, tilsamans um 14-1500 milliónir krónur um árið. Hetta hevur henda vinnan tørv á fyrri at kunna svara hvørjum sitt í eitt ár.

Tað er greitt, at minkar ein lønarútreiðslurnar í vinnuni við 20%, so botir tú um lønsemi í hesi somu vinnu á tann hátt (um somu tíð sum keypiorkan verður skerd til skaða fyrri alt annað). Men einari vinnu, ið tørvur og fær 6,9

av sínum neyðuga umsetningi sum studning, hon er frammanundan so langt frá begrebinum lønsemi, at hetta at tora at tala um økt kappingarfori í sambandi við lønar-skurð, man tykjast mongum ovboðið. Olaf Olsen hevði ivaleyst havt meira rætt, um hann hevði sagt, at ein 20% lønar-skurður hevði minkað um hallið og harvið studningstørv:

Væl at merkja, um útrokningarnar við árslok 1990 (bestilt arbeiði frá grannskoðarunum) verður við stóði í útrokningunum í juni mánaða 1989.

Í veruleikanum verður hetta ein annar máti at taka inn studning frá borgarum landsins og litur tú at myndini, so er greitt, at tókst tú alla lønina burtur, so vil tað kortini verða tørvur á millum 100-200 milliónum krónum í studningi. Tianverri, soleiðis kann hetta eisini sigast, tá ikki alt verður sagt. Sum hundur um heitan greyt, soleiðis verður malið runt, vavt og gitað. Í blindum ráðaloysi verður tann eina panikkloysnin fyrri og onnur eftir lögð á borðið og varpað út í fjelmiðlunum: «Gitingar

um at leggja stórar partar av flotanum og so nú hetta afturat, 20% skræðl í lønarlagnum. Hvat er áfatt og hvi bliva landsins sjálvbestaltaðu oddafiskar við at vevja um alt annað enn henda eina og einfalda spurningin: Blokkvora og studningur til blokkvora framleiðslu.

Er tað tí at innlitið og fatanin er ikki til staðar, ella eru tað heilt aðrar og meira grumt álvarsligar grundir fyrri hesum óhugnaliga, ið tykist fara fram.

Meðan fólk eru um at hava fingið nóg mikið av russiskum perestroja, so røkist onki fyrri, at ábyrgdarfólk innan føroyskt útflutningsvinnuvirksemi ætla at taka blaðið frá munnum.

Í sambandi við grein, eg hevði í Sosialinum tann 3. jan. 1989 og í Dimmalætting tann 7. í sama mánaða, grein í at kalla meira var ein hugleiðing, so var av framstandandi umboðsmanni fyrri vinnulivið, ið eisini er ein av oddafiskum fólkaflaksins, sagt soleiðis við meg: «Vit vita, hvat bagir, men tað skal dyljast sum mansmorð og tað skal »skvisast« (eirindaleyst takast) yvir skattaskrúvuna til »sidste hvid« síðsta oyra!!

Hann legði afturat, tað skal eingin nýggj Fugl-túgva byggjast (linubátur, ið leggur veiðuna upp á Eiði) komandi fyra árin og tá tær einaferð fara at verða bygdar, so skalt tú í hvørt fall ikki tjena so mikið sum eina krónu

uppá eina tilika bygging.»

Eitt ár er farið aftur um og sostatt hevur hesin høgtstandandi fólkaflaksmaðurin hildið 25% av sinum løgna lyfti, og skatturin er herdur langt út um begrebið »den sidste hvid« Samfelagið stynjar í krampa og endin tykist nær. Spurningurin, ið eftir stendur er hesin: Hvat eru veruligu orsøkirnar, ella er tað raplandi paranoia, ið riður hesum fólk, ella tað kann ikki vera so galið, at orsøkirnar m.a. eru at samlaði niðurskurðurin (sparingin) á sjúkrahúsvirkinum (har hundrødtals missa arbeiði) ikki er nóg mikið til at gjalda rentur og avdrátt í tvey ár fyrri teir báðar togarnar, ið megu sigast at vera størsta mistakið í føroysk-

ari skipabygging nakrantíð, nevniliga tær báðar Polarborgirnar hjá Jákupi í Lopra.

John Smith